

Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng gắn với học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

NHỮNG THÀNH TỰU TO LỚN, BÀI HỌC KINH NGHIỆM QUA 55 NĂM THỰC HIỆN *DI CHÚC* CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỀ XÂY DỰNG ĐẢNG ĐOÀN KẾT, TRONG SẠCH, VỮNG MẠNH

NGUYỄN VĂN GIANG*

Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh là di sản tư tưởng, chính trị quan trọng của Đảng và dân tộc ta, kết tinh trí tuệ, tâm huyết của Người đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Năm mươi lăm năm qua, toàn Đảng, toàn dân, toàn quân đã nghiêm túc thực hiện những chỉ dẫn đó của Người trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Những thành tựu to lớn và bài học kinh nghiệm, trong đó có việc xây dựng Đảng đoàn kết, trong sạch, vững mạnh, đã trở thành cơ sở và định hướng cho sự nghiệp cách mạng trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

TRƯỚC lúc đi xa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại cho toàn Đảng, toàn dân bản *Di chúc* quý báu, chứa đựng những điều căn dặn về nhiều vấn đề hệ trọng trước mắt và lâu dài cho Đảng, Nhà nước và nhân dân ta; trong đó, vấn đề về Đảng và xây dựng Đảng là điều căn dặn đầu tiên của Bác trong *Di chúc*:

“TRƯỚC HẾT NÓI VỀ ĐẢNG - Nhờ đoàn kết chặt chẽ, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc, cho nên từ ngày thành lập đến nay, Đảng ta đã đoàn kết, tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta hăng hái đấu tranh tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình.

Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh *tự phê bình và phê bình* là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng. Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau.

Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần *đạo đức cách mạng*, thật sự cần kiệm

* PGS, TS, Hội đồng Lý luận Trung ương

liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”⁽¹⁾.

Suốt 55 năm qua, toàn Đảng đã không ngừng phấn đấu thực hiện những điều căn dặn của Bác về xây dựng Đảng đoàn kết, trong sạch, vững mạnh và đạt được những thành tựu to lớn trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Những thành tựu to lớn qua 55 năm thực hiện *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng đoàn kết, trong sạch, vững mạnh

Giữ vững bản chất giai cấp công nhân của Đảng, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc - yếu tố bảo đảm sự đoàn kết thống nhất trong Đảng

Thực hiện lời dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về Đảng phải “một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc”, 55 năm qua, Đảng ta đã luôn chú trọng giữ vững bản chất giai cấp công nhân của Đảng, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc. Qua thực tiễn, Đảng ta đã nhận thức rõ hơn, đầy đủ hơn về bản chất của Đảng. Đại hội X của Đảng (năm 2006) đánh dấu bước phát triển có tính bước ngoặt trong nhận thức về bản chất của Đảng thể hiện ở diễn đạt mới về Đảng: *Đảng Cộng sản Việt Nam là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam; đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của dân tộc*. Diễn đạt như vậy vừa khẳng định bản chất giai cấp công nhân của Đảng, vừa phù hợp với đặc thù của Đảng ta mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ ra trong Đại hội II của Đảng: “Trong giai đoạn này, quyền lợi của giai cấp công nhân và nhân dân lao

động và của dân tộc là một. Chính vì Đảng Lao động Việt Nam là Đảng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, cho nên nó phải là Đảng của dân tộc Việt Nam”⁽²⁾.

Trong điều kiện mới, *một mặt*, Đảng ta luôn trung thành với chủ nghĩa quốc tế của giai cấp công nhân, tích cực ủng hộ phong trào cộng sản và công nhân quốc tế theo khả năng của mình; *mặt khác*, để phù hợp với đặc điểm của đảng cộng sản cầm quyền và thực tế chính trị thế giới đương đại, Đảng chủ trương thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, rộng mở, đa phương hóa, đa dạng hóa các quan hệ quốc tế; bảo đảm lợi ích tối cao của quốc gia - dân tộc, trên cơ sở các nguyên tắc cơ bản của luật pháp quốc tế, bình đẳng, hợp tác, cùng có lợi.

Năm mươi lăm năm qua, trước khó khăn, thách thức phức tạp trong tình hình khu vực và thế giới, những biến động bất lợi của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, trước sự chống phá của các thế lực thù địch, Đảng ta đã giữ vững bản chất cách mạng của giai cấp công nhân, kiên định và vận dụng, phát triển, bảo vệ chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng; uy tín chính trị của Đảng ngày càng được nâng cao, sự đoàn kết trong Đảng ngày càng được củng cố vững chắc.

Đề ra đường lối cách mạng đúng đắn, lãnh đạo nhân dân ta thu được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, mở ra cơ hội lớn đưa Việt Nam tiến vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc

Chủ tịch Hồ Chí Minh về với “thế giới người hiền” khi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, thống nhất đất nước đang ở giai

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 15, tr. 621 - 622

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t. 7, tr. 41

đoạn khó khăn, ác liệt sau cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Tết Mậu Thân năm 1968. Tuy nhiên, với bản lĩnh chính trị vững vàng, Ban Chấp hành Trung ương Đảng, trực tiếp là Bộ Chính trị, đứng đầu là đồng chí Lê Duẩn, đã trung thành và quyết tâm thực hiện di huấn của Người, đề ra đường lối, chủ trương, chính sách đúng đắn, từng bước vượt qua khó khăn, đưa cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn năm 1975, thống nhất đất nước, đồng bào Nam Bắc “sum họp một nhà”, cả nước bước vào công cuộc xây dựng đất nước “hơn mười ngày nay” như mong ước và niềm tin của Bác. Đặc biệt, năm 1986, với tinh thần cách mạng và theo lời dạy của Bác: “Nhưng nếu nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc tự do, thì độc lập cũng chẳng có nghĩa lý gì”⁽³⁾, Đảng ta đã đề ra đường lối đổi mới mang tính cách mạng. Sau gần 40 năm, thực hiện đường lối đổi mới đã đem lại những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, làm cho đất nước phát triển mạnh mẽ, toàn diện so với những năm trước đổi mới. Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay và đang đứng trước vận hội lớn tiến vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, đưa dân tộc Việt Nam “bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu” như mong ước và dự cảm của Bác.

Giữ vững truyền thống đoàn kết

Khắc ghi lời căn dặn trong *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn coi trọng giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng “như giữ gìn con ngươi của mắt mình”, khẳng định đoàn kết thống nhất là một nguyên tắc, là sinh mệnh của Đảng; chia rẽ, bè phái trong Đảng phải bị coi là một trong những tội ác nặng nhất đối với cách mạng⁽⁴⁾.

Vượt qua khó khăn, thử thách ác liệt của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, Đại

hội IV của Đảng (năm 1976) khẳng định: “Từ khi thành lập đến nay, Đảng ta luôn luôn giữ vững **sự đoàn kết, thống nhất** trong hàng ngũ của mình”⁽⁵⁾. Từ sau năm 1975, Đảng cầm quyền trong điều kiện hòa bình, xây dựng đất nước, đã nảy sinh thách thức mới đối với việc giữ gìn đoàn kết thống nhất trong Đảng. Có lúc tình trạng mất đoàn kết ở một số cấp ủy, tổ chức đảng diễn biến phức tạp; song, với bản lĩnh vững vàng, Đảng đã khắc phục được tình trạng đó, giữ vững và phát huy truyền thống đoàn kết thống nhất trong Đảng, tăng cường đoàn kết toàn dân, phát huy tốt bài học kinh nghiệm về xây dựng và phát huy truyền thống đoàn kết thống nhất của Đảng trong điều kiện lịch sử mới. Nhờ giữ vững và phát huy tốt truyền thống đoàn kết thống nhất nên Đảng ta đã có được sức mạnh to lớn, đồng thời đã xây dựng, phát huy được sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, huy động được sức mạnh đoàn kết quốc tế, tạo thành sức mạnh tổng hợp, đưa sự nghiệp cách mạng đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác trong 55 năm qua.

Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi hơn

Một nguyên nhân quan trọng giúp Đảng giữ vững và phát huy truyền thống đoàn kết thống nhất trong Đảng những năm qua là do Đảng đã thực hành dân chủ ngày càng tốt hơn theo lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong *Di chúc*. Những quyết định lớn của Đảng đã được tổ chức thảo luận rộng rãi, lấy ý kiến của các tổ chức đảng và đảng viên từ cơ sở trở lên. Sinh hoạt của cấp ủy và tổ chức đảng được tiến hành ngày càng dân chủ, cởi mở hơn. Việc bầu cử trong Đảng,

(3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 4, tr. 64

(4), (5) Xem: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2004, t. 37, tr. 603

các đoàn thể chính trị - xã hội và cơ quan dân cử, cũng như trong phong cách lãnh đạo của Đảng có nhiều tiến bộ, theo hướng dân chủ hơn.

Thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình

Theo *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong Đảng phải thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình, quá trình lãnh đạo cách mạng trong 55 năm qua, mỗi khi phát hiện có sai lầm Đảng đều công khai thừa nhận sai lầm và đề ra biện pháp sửa chữa. Đại hội VI của Đảng đã nghiêm túc tự phê bình sai lầm, khuyết điểm giáo điều, bảo thủ, chủ quan trong lãnh đạo kinh tế - xã hội và khuyết điểm trong công tác xây dựng Đảng; từ đó, đề ra đường lối đổi mới, kiên quyết khắc phục sai lầm, khuyết điểm. Từ sau Đại hội VI, Đảng đã tiến hành nhiều cuộc chỉnh đốn Đảng, trong đó lấy tự phê bình và phê bình là nhiệm vụ, giải pháp hàng đầu, như cuộc tự phê bình và phê bình theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị Trung ương 6 (lần 2) khóa VIII năm 1999; cuộc tự phê bình và phê bình theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, XII... Cấp ủy, tổ chức đảng đã dành thời gian thỏa đáng để kiểm điểm ở cấp mình, trực tiếp dự, chỉ đạo, gợi ý kiểm điểm đối với tập thể, cá nhân thuộc quyền quản lý; coi trọng theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc sửa chữa, khắc phục hạn chế, khuyết điểm sau tự phê bình và phê bình. Tiến bộ trong thực hiện tự phê bình và phê bình trong Đảng đã góp phần đấu tranh ngăn chặn hiệu quả tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý và người đứng đầu tổ chức, cơ quan, đơn vị; xây dựng đội ngũ cán bộ có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, có trách nhiệm và

động cơ đúng đắn, tiên phong, gương mẫu hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Xây dựng, phát triển tổ chức của Đảng, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên

Qua 55 năm thực hiện *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng, tổ chức bộ máy của Đảng đã ngày càng phát triển, củng cố qua nhiều lần kiện toàn, từng bước định hình và đang tiếp tục đổi mới, sắp xếp lại cho phù hợp hơn. Đến nay, hệ thống tổ chức của Đảng được thiết lập từ Trung ương đến cơ sở, ở hầu khắp tổ chức và lĩnh vực, bảo đảm thực hiện thắng lợi đường lối của Đảng, phát huy vai trò lãnh đạo của Đảng, của tổ chức đảng và đội ngũ đảng viên. Đến ngày 31-12-2023, toàn Đảng có 54.320 tổ chức cơ sở đảng; đã xây dựng, củng cố, kiện toàn, sắp xếp mô hình tổ chức của các loại hình cơ sở đảng; xây dựng, hoàn thiện và tổ chức thực hiện quy định chức năng, nhiệm vụ, mối quan hệ công tác của các loại hình tổ chức cơ sở đảng và quy chế làm việc của cấp ủy cơ sở.

Đội ngũ đảng viên của Đảng không ngừng phát triển, nâng cao chất lượng. Nếu đến Đại hội VI của Đảng có 1,5 triệu đảng viên thì đến ngày 31-12-2023, tổng số đảng viên toàn Đảng đã tăng lên 5,47 triệu đảng viên. Tỷ lệ đảng viên trên dân số cả nước đạt 5,4%. Cơ cấu đội ngũ đảng viên được cải thiện, chất lượng được nâng cao. Hầu hết đảng viên có bản lĩnh chính trị, kiên định chấp hành chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, nêu cao tinh thần trách nhiệm trước Đảng, trước nhân dân, gương mẫu, hoàn thành nhiệm vụ được giao, giữ gìn đoàn kết nội bộ, tích cực tham gia các hoạt động giữ mối liên hệ với tổ chức đảng và nhân dân nơi cư trú.

Đội ngũ cán bộ các cấp đã có bước trưởng thành, phát triển về nhiều mặt, chất lượng đội ngũ ngày càng được nâng lên. Cơ cấu đội ngũ cán bộ đã ngày một hợp lý hơn; trình độ các mặt có nhiều tiến bộ; số lượng cán bộ được quy hoạch từ cơ sở đến Trung ương khá dồi dào, cơ bản bảo đảm sự chuyển tiếp giữa các thế hệ. Công tác cán bộ đã có nhiều đổi mới, có chuyển biến tích cực, hiệu quả. Đã xây dựng, bổ sung, sửa đổi và ban hành mới quy định, quy chế về công tác cán bộ. Nội dung, quy trình, phương pháp, cách làm trong công tác cán bộ ngày một hoàn thiện và có nhiều đổi mới, dân chủ, khách quan, công khai, minh bạch, bảo đảm đúng nguyên tắc Đảng thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ và quản lý đội ngũ cán bộ. Công tác quy hoạch, đào tạo, luân chuyển, bố trí cán bộ có chuyển biến tích cực. Kết quả xây dựng đội ngũ cán bộ đã góp phần quyết định thực hiện thắng lợi đường lối, chủ trương của Đảng trong 55 năm qua, nhất là với việc thực hiện thành công đường lối đổi mới của Đảng.

Coi trọng xây dựng Đảng về đạo đức, xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân

Theo lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong *Di chúc*, phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, Đảng ta ngày càng coi trọng xây dựng Đảng về đạo đức. Đại hội XII của Đảng (năm 2016) đã nâng xây dựng Đảng về đạo đức thành một nội dung cơ bản của công tác xây dựng Đảng, cùng với xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, tổ chức, cán bộ. Việc bồi dưỡng phẩm chất, đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên luôn được chú trọng, có chuyển biến tích cực, đi vào nền nếp. Đảng đã ban hành quy định chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên giai đoạn mới. Cấp ủy các cấp

quan tâm, coi trọng việc xây dựng và phát huy tinh thần nêu gương của cán bộ, đảng viên trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao và rèn luyện đạo đức cách mạng, đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ trong công tác hằng ngày, gắn với việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; đồng thời, đã đẩy mạnh biểu dương điển hình, tấm gương sáng, đảng viên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, kiên quyết đấu tranh với biểu hiện lệch lạc, xử lý nghiêm minh, không có “vùng cấm” đối với đảng viên có hành vi vi phạm đạo đức, lối sống.

Tăng cường kiểm tra, giám sát, đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, giữ gìn Đảng ta thật trong sạch

Chủ tịch Hồ Chí Minh dạy: “Nếu tổ chức sự kiểm tra được chu đáo, thì công việc của chúng ta nhất định tiến bộ gấp mười gấp trăm”⁽⁶⁾ và “Cần phải tăng cường công tác kiểm tra đôn đốc và đề cao kỷ luật của Đảng và Nhà nước”⁽⁷⁾. Để giữ cho Đảng ta thật trong sạch, Đảng ta đã tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật, đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”. Qua 55 năm qua, công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đã có nhiều đổi mới. Từ Đại hội VIII (năm 1996), Đảng đã chuyển trọng tâm công tác kiểm tra sang kiểm tra đảng viên, tổ chức đảng khi có dấu hiệu vi phạm để nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra. Đại hội X của Đảng (năm 2006) đã bổ sung công tác giám sát gắn liền công tác kiểm tra. Đảng chủ trương tăng thẩm quyền cho cơ quan kiểm tra của Đảng; đổi mới kỷ luật của Đảng phù hợp với yêu cầu xây dựng, chỉnh đốn Đảng và đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong điều kiện mới.

(6) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 638

(7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 14, tr. 696

Trong thực tiễn, công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng được tăng cường, có nhiều đổi mới, đạt kết quả quan trọng; chất lượng, hiệu lực, hiệu quả được nâng lên. Hệ thống văn bản về công tác kiểm tra, giám sát được xây dựng đồng bộ, chặt chẽ, khoa học, bám sát thực tiễn. Hoạt động kiểm tra, giám sát của cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp được đẩy mạnh, đạt kết quả khá toàn diện, nhất là ở cấp trung ương. Công tác kiểm tra được đẩy mạnh, đi vào chiều sâu, tạo bước đột phá mới trong công tác phát hiện, xử lý tham nhũng. Đẩy mạnh xử lý nghiêm tổ chức đảng và đảng viên vi phạm; trong giai đoạn 2012 - 2022, đã thi hành kỷ luật 170 cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý, trong đó có 4 Ủy viên Bộ Chính trị, nguyên Ủy viên Bộ Chính trị; 29 Ủy viên Trung ương, nguyên Ủy viên Trung ương; 50 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang⁽⁸⁾. Từ đầu năm 2024 đến nay, cấp có thẩm quyền đã xem xét cho thôi giữ chức vụ, nghỉ công tác, bố trí công tác khác đối với 14 cán bộ diện Trung ương quản lý và 172 cán bộ diện cấp ủy địa phương quản lý, về trách nhiệm người đứng đầu hoặc liên quan các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực; trong đó có 5 Ủy viên Bộ Chính trị, 1 Ủy viên Ban Bí thư và 4 Ủy viên Trung ương Đảng⁽⁹⁾. Từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII đến nay, công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật càng được đẩy mạnh, trở thành đột phá trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực hiện nay. Qua công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật, kỷ cương, kỷ luật trong Đảng được siết chặt hơn, đã và đang có tác dụng cảnh báo, cảnh tỉnh, răn đe, phòng ngừa sai phạm đối với tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên.

Đẩy mạnh đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền để giữ vững và phát huy vai trò là một đảng cầm quyền

Từ lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong *Di chúc*: “Đảng ta là một Đảng cầm

quyền”, Đảng ta đã không ngừng cố gắng làm tròn vai trò của đảng cầm quyền; trong đó, đặc biệt chú trọng đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng. Từ nhận thức còn giản đơn về phương thức lãnh đạo, 55 năm qua, nhận thức của Đảng về phương thức lãnh đạo của Đảng trong điều kiện cầm quyền đã có bước tiến lớn. Năm 1989, Hội nghị Trung ương 6 khóa VI đã phát triển khái niệm “phương pháp lãnh đạo”, “tác phong công tác” thành khái niệm “phương thức lãnh đạo”. *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* (năm 1991) và *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* (Bổ sung, phát triển năm 2011) đã xác định cụ thể phương thức lãnh đạo của Đảng. Để giữ vững và phát huy mạnh mẽ hơn vai trò của đảng cầm quyền trong điều kiện mới, Đại hội XII của Đảng (năm 2016) chủ trương phải: “... nghiên cứu lý luận về đảng cầm quyền, xác định rõ mục đích cầm quyền, phương thức cầm quyền, nội dung cầm quyền, điều kiện cầm quyền; vấn đề phát huy dân chủ trong điều kiện một đảng duy nhất cầm quyền; các nguy cơ cần phải phòng ngừa đối với đảng cầm quyền”⁽¹⁰⁾. Đây là lần đầu tiên, vấn đề đảng cầm quyền, phương thức cầm quyền, nội dung cầm quyền được Đảng ta chính thức đặt ra. Đại hội XIII của Đảng tiếp tục đề ra nhiệm vụ: “Tiếp tục tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận về đổi mới nội dung, phương thức lãnh đạo, cầm quyền

(8) Xem: Nguyễn Phú Trọng: “Đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực: Nhìn lại mười năm qua; định ra phương hướng, nhiệm vụ cho thời gian tới”, *Tạp chí Cộng sản*, số 993 (7-2022), tr. 13

(9) Xem: Hoa Hiền: “Đã thi hành kỷ luật 47 cán bộ diện Trung ương quản lý” <https://dangcongsan.vn/xay-dung-dang/da-thi-hanh-ky-luat-47-can-bo-dien-trung-uong-quan-ly-675034.html>

(10) Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, 2016, tr. 217

của Đảng trong điều kiện mới”⁽¹¹⁾ và đặt nhiệm vụ trọng tâm thứ nhất của nhiệm kỳ Đại hội XIII là: “Đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng”⁽¹²⁾. Đây là bước phát triển nhận thức lý luận quan trọng của Đảng về đảng cầm quyền.

Trên cơ sở phát triển nhận thức, qua quá trình đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền, Đảng đã có nhiều đổi mới, đạt được nhiều kết quả quan trọng trong đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền. Việc ban hành và tổ chức thực hiện nghị quyết của Đảng đã từng bước được đổi mới theo hướng dân chủ, khoa học hơn. Nhận thức, trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, người đứng đầu trong tuyên truyền, vận động, tổ chức thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng được nâng cao. Việc sắp xếp tổ chức bộ máy, đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, phát huy tính chủ động, sáng tạo của cấp ủy, tổ chức đảng được tăng cường, từng bước khắc phục tình trạng bao biện, làm thay hoặc buông lỏng vai trò lãnh đạo của Đảng. Chất lượng đội ngũ cán bộ được nâng lên, việc phân công, bổ nhiệm, giới thiệu cán bộ của Đảng vào vị trí lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị ngày càng chặt chẽ. Công tác kiểm tra, giám sát được đẩy mạnh, góp phần siết chặt kỷ luật, kỷ cương trong Đảng. Công tác cải cách hành chính, đổi mới phong cách, lề lối làm việc của Đảng được chú trọng.

Bài học kinh nghiệm

Một là, công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng phải trên cơ sở kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng; kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng; triển khai quyết liệt, toàn diện, đồng bộ, thường xuyên,

hiệu quả cả về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ.

Hai là, xây dựng, chỉnh đốn Đảng phải luôn quán triệt sâu sắc quan điểm “dân là gốc”; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên trì thực hiện phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Thường xuyên tăng cường mối quan hệ gắn bó mật thiết giữa Đảng với nhân dân, phát huy vai trò của nhân dân và thật sự dựa vào dân để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh.

Ba là, phải thấm nhuần sâu sắc quan điểm công tác cán bộ là nhiệm vụ “then chốt” của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, liên quan đến sự sống còn của Đảng và vận mệnh của chế độ. Vì vậy, phải đặc biệt coi trọng xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược và người đứng đầu thật sự có đức, có tài, có uy tín trong Đảng và nhân dân.

Bốn là, xây dựng, chỉnh đốn Đảng phải gắn kết chặt chẽ với lãnh đạo phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh và chủ động, tích cực hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, toàn diện.

Năm là, trong lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện phải luôn luôn nắm vững và nghiêm túc chấp hành Cương lĩnh, Điều lệ Đảng, quy chế, chương trình làm việc và chủ trương, đường lối của Đảng; chính sách, pháp luật của Nhà nước. Thực hiện thật tốt các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng. Đối với việc mới, khó, phức tạp thì tiến hành thí điểm, vừa làm, vừa rút kinh nghiệm, tìm ra cách làm phù hợp, hiệu quả nhất để phổ biến, nhân rộng mô hình hay, hợp lý để góp phần phát triển đất nước nhanh, bền vững trong bối cảnh mới. □

(11), (12) Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, t. I, tr. 199, 200